

Riitta Laitinen in memoriam

Kulttuurihistorian dosentti **Riitta Elina Laitinen** menehtyi ankaraan sairauteen kotikaupungissaan Turussa 13. joulukuuta 2018. Hän oli syntynyt Kurussa 12. marraskuuta 1965.

Riitta Laitinen työskenteli Turun yliopiston kulttuurihistorian oppiaineessa lukuisissa opetus- ja tutkimustehtävissä vuodesta 1995 alkaen. Hänen erityisalojaan olivat paikan, tilan ja materiaalisuuden kysymykset ja kaupunkihistoria erityisesti uuden ajan alussa.

Riitta valmistui ylioppilaaksi Ruoveden lukiosta vuonna 1984 ja kirjautui Turun yliopistoon seuraavana vuonna. Yliopistoura alkoi arkeologian opinnoilla. Myöhemmin hän opiskeli historian ohella kansatiedettä, ympäristötiedettä ja maantiedettä ja suuntautui opinnoissaan lopulta alkuperäiskansojen historiaan ja Pohjois-Amerikan tutkimukseen. Merkittävän impulssin tähän suuntautumiseen antoi vaihto-opiskelu San Franciscossa 1990-luvun alussa. Tämä monialaisuus näkyi myöhemmin Riitan tutkimusotteessa koko uran ajan.

Jo pro gradu -tutkielmassaan (1993) Riitta perehtyi erityisesti navajo-kulttuuriin. Aihe ja kiinnostus tutkimukseen kantoivat tohtorikoulutettavaksi, ja vuodesta 1995 lähtien hän työskenteli väitöskirjan parissa monitieteisessä North American Studies -tutkijakoulussa. Väitöskirjaprojektinsa aikana Riitta myös vietti kauden Fulbright-stipendiaattina Arizona State Universityssä Phoenixissa. Väitöskirja *Lived Land: Identification with Places in Navajo Society 1800–1930* tarkastettiin vuonna 1999. Filosofian tohtoriksi Riitta valmistui alkuvuonna 2000, ja kulttuurihistorian dosentin arvon hän sai vuonna 2002.

2000- ja 2010-luvuilla hän johti tilan ja aineellisen kulttuurin tutkimusryhmää, jossa kävi jatko-opiskelijoita eri oppiaineista. Ryhmässä perehdyttiin erityisesti alan teoreettiseen ja metodologiseen kirjallisuuteen vaikeaselkokoisaakaan klassikoita tai uusia avauksia kaihtamatta. Viimeisten vuosien aikana Riitalle erityisen tärkeä teoreetikko oli Karen Barad ja tämän teos *Meeting the Universe Halfway: Quantum Physics and the Entanglement of Matter and Meaning* (2007).

Kuva: Aki Luotonen

Riitta ohjasi useita väitöskirjantekijöitä ja hänet tunnettiin helposti lähestyttävänä, kannustavana ja rakentavan kriittisenä ohjaajana. Tällainen hän oli myös kollegana, mutkaton ja reilu sekä aina valmiina neuvomaan ja antamaan vertaistukea vaikkapa tutkimushauissa. Hän oli aktiivinen kirjoittaja, ja mukana kehittämässä historia-alan vertaisarvioitua julkaisutoimintaa sekä Turun Historiallisessa Yhdistyksessä (Historia Mirabilis-sarja) että kulttuurihistorian oppiaineen Kulttuurihistoria – Cultural history -sarjan julkaisutoimikunnassa. Vuonna 2004 hän toimitti tilallisesta käänteestä sittemmin muun muassa kurssikirjana paljon luetun teoksen *Tilan kokemuksen kulttuurihistoriaa* (k&h), ja vuonna 2010 materiaallisen kulttuurin historiaa käsitelleen *Esine*

ja aika: *Materiaalisen kulttuurin historiaa* (yhdessä Maija Mäkikallin kanssa, SKS).

Tutkijana Riitta oli kansainvälisesti suuntautunut. Tutkimusaiheet veivät arkistomatkoille ja opettaja- ja tutkijavaihdot yliopistoihin erityisesti Saksassa ja Ruotsissa. Vuosina 2010–2015 Riitta työskenteli Suomen Akatemian akatemiattutkijana ja sai keskittyä rakastamaansa tutkimustyöhön pitkäjänteisesti. 1600-luvun Turku kaupunkiympäristönä käsittelevän tutkimuksen keskeisenä tuloksena syntyi monografia *Order, Materiality, and Urban Space in the Early Modern Kingdom of Sweden* (Amsterdam University Press 2017). Sairastuessaan Riitta oli kirjoittamassa suomenkielistä tietokirjaa 1600-luvun Turun arjesta, tarkoituksenaan julkaista monivuotisen, ja usein kansainväliselle, akateemiselle yleisölle suuntautuneen tutkimustyön tuloksia kotimaiselle, laajemmalle yleisölle.

Riitta oli tinkimätön ja työlleen omistautunut tutkija, jonka avara katse kuitenkin ulottui hyvin laajasti myös akateemisen maailman ulkopuolelle erilaisiin harrastuksiin, yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja vapaaehtoisuuteen. Riitta eli elämänsä täysillä, loppuun saakka. Vielä sairastaessaankin hän oli mukana erilaisissa hankkeissa, muun muassa organisoimassa valtakunnallista 1500- ja 1600-lukujen tutkimuspäivää, jonka toteuttamista Turussa tammikuussa 2019 hän ei ehtinyt nähdä. Sairaudestaan huolimatta hän saattoi vielä kesällä 2018 julkaistavaksi tieteellisen artikkelin, joka julkaistaan postuumisti *Historiallisessa Aikakauskirjassa* vuoden 2019 aikana. Riitalta jäi monta kaupunkihistoriaan liittyvää hanketta ja keskustelua kesken, mutta hänen työnsä jälki tulee näkymään pitkään myös tulevaisuuden tutkimuksissa.

Heli Rantala, Maija Mäkikalli, Silja Laine